

УНИВЕРСАЛНИЯТ МУЗИКАНТ

Проф. Пламен Джурев

*Човек дори и добре да свири,
все пак отива в оркестър...*

(анонимен оркестрант от XX век)

Навремето колежка, професор от съседна нам страна, сподели, че „студентите в София нямат документирани публични изяви по специалността си“. Мисля че тази повърхностна, неаргументирана оценка се опровергава от седмичните програми в двете зали на Музикалната академия. И все пак цитираната фраза ме накара да се замисля за ранното развитие на младия музикант, за неговата подготовка за бъдещата реална, многообразна практика.

Преди много години, още студент, имах щастието да присъствам на уроците на Тимофей Докшицер – един от звездните тромпетисти на XX век. В голямата стая бяха всичките му студенти и няколко наблюдатели. За соловите пиеси Докшицер отдели 15 до 20 минути на съответния студент. След това извика още двама студенти и в продължение на 30 минути те свиреха в ансамбъл откъси от симфонична и оперна музика за три тромпета. Забележките на Докшицер се отнасяха към всичко най-важно – интонация, баланс, щрихи, дишане, видове атаки и прочие.

В нашата музикална академия са налице всички условия за пълноценното развитие на младия музикант – достатъчно часове за „специалния предмет“, за камерната музика и оркестър. Но не съм сигурен, че всички студенти осъзнават, че живият живот ще поставя много по-

разнообразни задачи и изпитания пред тях. За да се справиш с изпитанията е необходимо формирането на ясни критерии и реална самооценка, разбирането, че оркестърът не е механичен сбор от музиканти, че квартетът, триото и подобни камерни формации са форма за изграждането на универсалност. Нещо повече, в НМА „Панчо Владигеров“ студентите имат възможност да свирят и като солисти с професионален оркестър като АСО.

Срещнах много случаи на ранно и многостранно развитие в концертите на наши студенти. Един от тях е Мирослав Димов, ударни инструменти. Забелязах го в продукциите на класа по ударни инструменти. Мирослав блесна като виртуоз – свири в съпровод на пиано, след това в съчетание с друг колега, след броени месеци влезе в състава на АСО. За няколко месеца се вписа в ритъма и звука на оркестъра. Свири с оркестъра и като солист. Разнесе му се славата. Именно на него Емил Табаков повери новонаписания си концерт за ударни и струнен оркестър. Справи се блестящо. Удоволствие бяха и репетициите за премиерата на концерта. След това последва Шостакович, Симфония № 14, отново концертът на Табаков под диригентството на автора. Тогава си помислих – ето универсален музикант с високи ансамблови критерии, безупречна техника и музикално въображение. И това ускорено развитие става благодарение на условията, които създава Академията и разбира се, на самия Мирослав Димов. Той вече е и преподавател и съм сигурен, че ще приложи собствения си опит и при студентите си.

Връщам се към примера с Тимофей Докшицер. Питам се какво може да се усъвършенства в учебните дисциплини? Защо се negliжира дисциплината „оркестрови трудности“? Странно е. В Япония постъпването в оркестър става с изсвирване на достатъчно количество изпълнение на „трудни“ фрагменти от оркестровия репертоар. Подобна практика е

ежедневие в много оркестри в Европа. Преди години тази дисциплина за цигуларите се водеше от Ванко Пеев – дългогодишен концертмайстор на СО на БНР. Той провеждаше часовете по двойки и по-точно казано – по пултове. Както в оркестър – водач на пулт и партньор. И след това си разменят местата.

Убеден съм, че реалното възстановяване на дисциплината „оркестровите трудности“ ще бъде от полза не само за овладяването на трудни пасажи, но и за развитието на партньорството като основен критерий за музициране. По-ранното навлизане в огромния оперен и симфоничен репертоар е само от полза за младия музикант. И разбира се, възможност за избор на по-добро работно място.